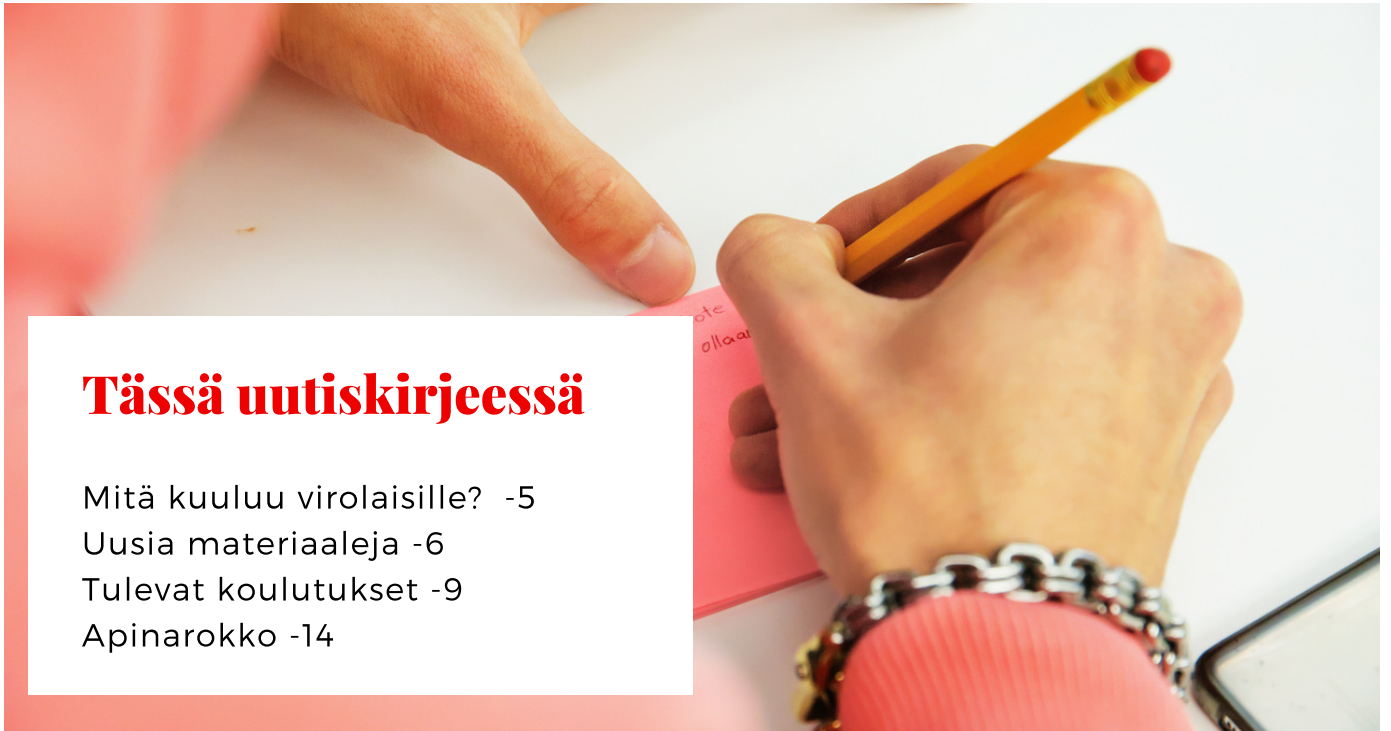

UUTISKIRJE

Järjestöjen monikielisen ja monikanavaisen koronaviestinnän koordinaatiohankkeen uutiskirje

Tässä uutiskirjeessä

Mitä kuuluu virolaisille? -5
Uusia materiaaleja -6
Tulevat koulutukset -9
Apinarokko -14

Kesää kohti varautuen syksyyn

Olemme siirtymässä kesäisiin tunnelmiin ja juhlakauden käynnistyessä epidemiatilanne on helpottanut vaikka virusta yhä kiertää väestössä. Alkuvuosi on ollut kriisistä kriisiin siirtymistä ja aika näyttää, kuinka todennäköinen uusi tartuntapiikki on ensi syksynä tai talvena. Asiantuntijoiden mukaan taudin torjumisen tärkeimmät valtit ovat edelleen rokotteet ja suojautumistoimet.

Olemme hankkeessa julkaisseet järjestökumppaneiden kanssa liikkuvalla väestöllä videosarjan ja järjestäneet keskustelutilaisuuden. Lue lisää sivuilta 2 ja 6. Helsingissä, Porissa ja Turussa koronatietaa on levitetty erilaisten tapahtumien yhteydessä, tutkien myös voimavaroja ja jaksamisen haasteita, Pyrimme aktivoimaan muunkielistä väestöä palaamaan järjestötoimintaan,

Julkaisimme Lääkärilehdessä artikkelin muunkielisen asiakkaan kohtaamisesta lääkärin vastaanotolla. Monikielinen terveysviestintä on äärettömän tärkeää ja sen on oltava selkeää sekä saavutettavaa. Jatkamme hankkeessa järjestöjen roolin korostamista terveysviestinnässä ja varautumisessa ja sektorirajoja ylittävien hyvien käytäntöjen ja yhteistyömallien kehittämistä. Näitä aiheita käsitteellään myös syksyllä Mitä olemme oppineet koronasta? -hankeseminaarissa 5.10. Helsingissä.

Marian Ismail, hankekoordinaattori

Liikkuvan väestön keskustelutilaisuus 3.5.

Hanke järjesti yhteistyössä Lääkäriin Sosiaalinen Vastuu ry:n, Global Clinicin ja Päiväkeskus Hirundon kanssa tilaisuuden liikkuvalla väestölle. Osallistujia tapahtumassa oli 34 ja tilaisuudessa esiteltiin uutta kohde-ryhmälle suunnattua videomateriaalia. Osallistujilla oli mahdollisuus keskustella paikalla olleiden asiantuntijoiden kanssa. Heiltä kyseltiin rokotteen turvallisuudesta ja siitä, olivatko työntekijät itse ottaneet rokotteen ja tuliko heille sivuvaikutuksia. Monet osallistujista empivät ottavatko rokotteen kotimaassaan vai Suomessa ja tilaisuuden aikana vain yksi osallistujista päätti ottaa rokotteen Suomessa. Myös rokotuspisteistä ja niiden sijainnista kysyttiin. Videoilla esiintynyt tuttu sairaanhoitaja Kalasataman terveysasemalta sai kehuja. Tutustu videoihin sivulla 6.

Porin infotilaisuus 6.5.

Porin piirin monikieliset avainhenkilöt järjestivät infotilaisuuden, johon osallistui 12 henkilöä. Paikalla olleet pystyivät esittämään kysymyksiä omalla äidinkielellään ja he saivat myös vastaukset sille. Käytössä oli myös hankkeen luoma Kahoot-tietovisa. Venäjänkielinen avainhenkilömme kertoi, että yksi osallistujista oli kertonut hänelle, että hän sai

tilaisuudesta äidinkielellään enemmän tietoa kuin koko viime vuonna yhteensä.

Jade-yhteistyö jatkuu

Huhtikuussa alkaneet työpajat Jade-yhteisön kiinan- ja arabiankielisille asiakkaille jatkuivat kahdella media-työpajalla toukokuussa. Osallistujia oli yhteensä 40. Työpajoissa syntyneistä ideoista kuvataan valokuvia ja lyhyitä videoita 1.6. Lue lisää tästä yhteistyöstä huhtikuun uutiskirjeestä.

Hanke asiantuntijana

Hanke osallistui 3.5. THL:n FinMonik - Moninaisuutta palveluihin - seminaariin, jossa hankkeen viestinnän asiantuntija oli yhtenä panelistina. Paneelin teemana oli Pandemian jälkeen - Miten tästä eteenpäin?

6.5. julkaistiin Lääkärilehdessä hankkeen kirjoittama artikkeli muunkielisen asiakkaan kohtaamisesta

Kuva: Delia Manea

lääkärin vastaanotolla. Artikkelin lyhennetyin version voi lukea painetusta lehdestä No 18 / 6.5.2022 ja koko artikkelin Lääkärilehden sivuilta Fimnet-tunnuksilla.

Hankkeen työntekijät ovat päässeet jakamaan hankkeessa kerättyä tietotaitoa useampaan tutkimukseen. Pohjoismaiden neuvoston sihteeristön rahoittama selvitys (toteuttajana Ramboll Tanska) kerää kokemuksia eri maiden Covid-19 rokotuskattavuuden parantamiseen pyrkineistä toimenpiteistä. Tarkempien case-tarkastelujen avulla pyritään saamaan erityisesti esiin oppeja, jotka auttavat jatkossa viestimään paremmin eri maahanmuuttaja- ja vähemmistöryhmille.

Ramboll haastatteli hankkeen työntekijöitä yleisesti hankkeesta ja tutkimukseen toiseksi case-esimerkiksi Suomesta valittiin hankkeessa tuottamamme Hoitaja ja kolme rokotesankaria -video. Videota olivat SPR:n hankkeen lisäksi tekemässä Yhteiset lapsemme ry, SAMHA ry ja Suomi-Syyria Ystävyysseura, myös heitä haastateltiin. Toiseksi case-esimerkiksi Suomesta valittiin THL:n sosiaalisen kuuntelun työpajat. Myös niissä oli hankkeemme mukana.

Itämeren neuvoston rahoittama hanke Improving communication with migrants for crisis preparedness: lessons learned from COVID-19, yhteistyössä Helsingin yliopiston, Tallinnan yliopiston ja latvialaisen kansalaisjärjestön kanssa selvittää parhaita monikielisyys-

käytäntöjä pandemia-aikana, Improving communication with migrants for crisis preparedness: lessons learned from COVID-19 (<https://crisistranslation.tlu.ee/>). Tähän tutkimukseen haastateltiin hankkeen viestinnän asiantuntijaa monikielisestä viestinnästä, käännöshaasteista ja hyvistä käytännöistä.

Kolmas tutkimus, jonne haastateltiin molempia hankkeen työntekijöitä on THL:n Monikielisen koronaviestinnän vaikuttavuuden arviointitutkimus. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää koronaepidemian aikana toteutetun monikielisen koronaviestinnän vaikuttavuutta ja kerätyn tiedon pohjalta kehittää toimintamalleja, jotta tulevaisuudessa kriisitilanteissa kaikki Suomessa asuvat henkilöt saisivat tietoa mahdollisemman yhdenvertaisesti.

Viro-keskuksen kevät

Varsinais-Suomen
Viro-keskus ry

4

TAPAHTUNUTTA

Viron pääkonsuli Peeter Püvi vieraili Turussa Viro-keskuksessa toukokuun alussa ja tutustui koronaviestintä-hankeeseen ja sen materiaaleihin. Konsulin vierailun aikana Viron kansalaisille tarjottiin mahdollisuutta antamaan henkilökorteissa ja passeissa tarvittavat sormenjäljet. Samalla kävijät saivat esittää kysymyksiä konsulille ja hankkeelle. Kävijöitä oli kahden päivän aikana 60, ja he vierailivat Viro-keskuksen tiloissa porrastetusti ajan-varauksella. Tämän järjestelyn avulla jäi hyvin aikaa keskusteluihin kävijöiden kanssa.

-Suurimmaksi teemaksi nousi kysymys, kuka on jo potentiaalinen koronan ja kuinka siitä toipuminen on sujunut. Samoin paljon kysymyksiä tuli siitä, onko kesällä jo turvallista osallistua tapahtumiin ja matkustaa, kertoo hankkeen vironkielinen avainhenkilö Ülke Priks.

-Onneksi oli jo nähtävissä, että tartuntojen määrä oli kesää kohti laskussa, ja saimme rohkaista kysyjä viettämään aikaa ihmisten parissa. Monia huolesti jo syksyn tilanne, mutta siitä on vielä vaikea mitään ennustaa.

Konsuli Peeter Püvi kiitteli järjestelyjä, näin hän sai koronaturvallisesti palveltua suuren joukon asiakkaita. Samalla säästy runsaasti työpäiviä ja poltto-ainettakin, kun kävijöiden ei tarvinnut matkustaa Helsinkiin suur-

lähetystöön konsulin tapaamista varten.

-Toivotaan että ihmiset uskaltavat nyt nauttia kesästä ja tavata toisiaan. Pitkä korona-aika on ollut kaikille raskas, totesi konsuli, joka itsekin on tehnyt paljon etätöitä pandemian aikana.

Viro-keskus on toukokuussa järjestänyt jo paljon lähitapaamisia, ohjelmassa on ollut satutunteja, pienten ryhmien kokoontumisia ja kevätretki luontoon. Kohteena oli upeasta maisemastaan kuuluisa Harjureitti Yläneellä. Ulkona yhdessä vietetty aika tuntui virkistävältä ja uusia tuttuja löytyi jokaiselle mukana olleelle. Retkipäivä ja muut kohtaamiset ovat nopeita vastauksia Viro-keskuksen tekemässä kyselyssä esiin tulleisiin toiveisiin: vastaajat toivoivat eniten juuri yhteisiä retkiä ja mukavaa yhdessäoloa.

Kuvat: Kirsi Äyräs

Mitä kuuluu, virolainen?

Varsinais-Suomen
Viro-keskus ry

5
TAPAHTUNUTTA

Varsinais-Suomen Viro-keskus todeutti Suomessa asuville virolaisille kyselyn.

Sähköiseen kyselyyn vastasi 39 henkilöä, mikä on erittäin hyvä tulos. Kyselyä jaettiin Suomessa asuvien virolaisten Facebook-ryhmissä. Kyselyssä kartoitettiin virolaisten jaksamista ja neuvonnan tarvetta.

Yli puolet vastaajista on tyytyväisiä elämäänsä. Monille tilanne on kuitenkin huolestuttava. Osa virolaisista on jäänyt työttömiksi ja etsii uusia mahdollisuuksia. Myös erityisiä huolenaiheita oli - puolet palkasta menee kuukausittain vuokraan. Myös nousevat sähkön, bensan ja elintarvikkeiden hinnat aiheuttavat huolta.

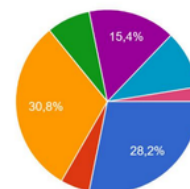
Koronarajoitukset eivät ole muuttaneet 31 % vastaajien elämää. Monille tämä aika on kuitenkin ollut erittäin hermostuttava ja stressaava. 67 % vastaajista kaippaa ystävien ja tuttujen tapaamista kuten aiemmin. Kuitenkin 23 % pelkää saavansa koronavirus-tartunnan.

Kun kysely välitettiin virolaisille Suomessa, saimme selville, että 57 % virolaisista kuuluu johonkin Viro-seuraan. Puolet vastaajista odottaa yhteisiä matkoja ja mielenkiintoisia tapaamisia. Myös teatteriesitykset ja konsertit saivat paljon tukea. Lapsiperheet haluavat lapsille toimintaa.

Vironkielisen neuvonnan tarve sai vahvaa kannatusta. Jopa 70 % vastaajista vastasi myöntävästi. 55 % katsoo, että helpoimmin saa apua soittamalla. 30 % suostuu myös tulemaan paikan päälle.

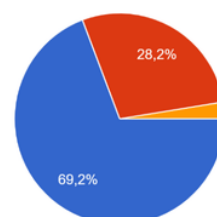
Koronavirus on tällä hetkellä väistymässä kesän ja auringon ansiosta. Ukrainassa on nyt syttynyt sota. Oli niitä, jotka halusivat auttaa ukrainalaisia ja tarvittaessa tarttua aseisiin. Monet yrittävät silti olla ajattelematta sitä ja elävät normaalia elämäänsä. 21 % vastaajista tarvitsee henkistä tukea. Virolaisten suurin toive on palata arkeen, matkustaa vapaasti ja pitää hauskaa ystävien kanssa.

Kuidas on mõjutanud pikka aega kestnud koroonapiirangud sinu elu?
39 vastust

- On olnud väga tüütu aeg
- Olen olnud sundpuhkusel ja saanud tegeleda oma harrastustega
- Minu elu pole see muutnud
- Mul on olnud väga kiire, palju tööd
- On tekitanud stressi
- On olnud palju aega koos lähedastega
- Pikkade koroonajal olnud piirangute tõttu tulingi Soome elama. Nüüd saan perega koos olla.

Kas eestikeelne nõustamine on vajalik?
39 vastust

- Jah
- Ei
- Ei oska küll soovida

Kuvat: Varsinais-Suomen Viro-keskus

Liikkuvalla väestölle ja paperittomille suunnatut videot

SPR:n monikielisen koronaviestintä-hankkeen, Lääkärin Sosiaalinen Vastuu ry:n, Global Clinicin ja Diakonissa-laitoksen kanssa yhteistyössä tuotettu videosarja on valmis. Sarjassa on kolme lyhyttä videota kolmella eri kielellä - englanniksi, romaniaksi ja bulgariaksi. Kaikki videot on tekstitetty suomeksi.

Katso ja jaa!

Esimmäinen video: Ovatko koronarokotteet vaarallisia?

- [audio englanniksi](#)
- [audio bulgariaksi](#)
- [audio romaniaksi](#)

Toinen video: Mitkä ovat Pfizerin ja Moderna rokotteiden erot?

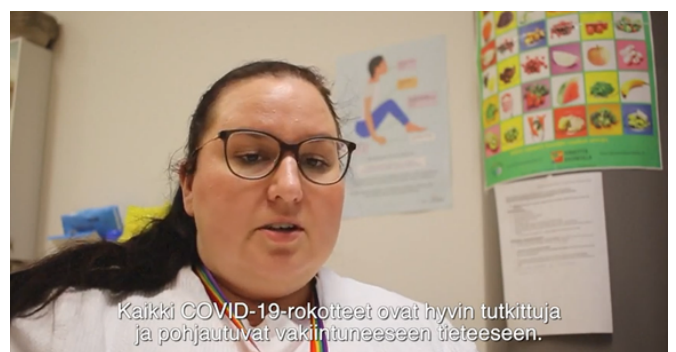
- [audio englanniksi](#)
- [audio bulgariaksi](#)
- [audio romaniaksi](#)

Kolmas video: Ovatko lasten koronarokotukset turvallisia?

- [audio englanniksi](#)
- [audio bulgariaksi](#)
- [audio romaniaksi](#)

Muista myös Kuusi kysymystä koronarokotteesta -paperi (pdf-tiedosto).

- [englanniksi](#)
- [ukrainaksi](#)
- [bulgariaksi](#)
- [romaniaksi](#)

Kuvakaappaukset videoista.

THL:n uudet monikieliset materiaalit

Ajankohtaisia monikieliseen ja monikanavaiseen viestintään.

Uusia materiaaleja:

- Miksi neljänsiä koronarokotuksia ei suositella kaikille? Perustietoa 7 kielellä (suomi, arabia, englanti, kurdi, somali, venäjä ja viro).
- Onko koronarokotteista hyötyä, vaikka rokotettu voi sairastua koronaan? Perustietoa 8 kielellä (suomi, arabia, englanti, kurdi, somali, venäjä, viro ja ukraina).

Lisäksi ukrainankielisten materiaalien aineistopankki: THL - Materiaaleja ukrainaksi, josta löytyy uutena Mitä on lastensuojelu Suomessa -esite.

Tulevia tapahtumia:

- **Ajankohtaista rokotuksista - verkkokoulutus** To 2.6. klo 13:00-15:00, verkossa. Lisätietoa ja katselulinkki.
- **Pandemian opetukset – miten yhteiskunta voidaan pitää avoimena kansalaisille tulevilla kriiseillä?** To 9.6. klo 13:00 - 14:45, Tiedekulma, Yliopistonkatu 4, Helsinki ja verkossa. Lisätietoja ja katselulinkki.

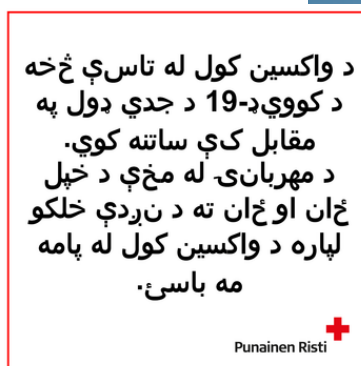
Muistutus! TEM:in Kumppanuus- alusta on aineistopankki

Löydät hankkeessa ja hankkeen avustuksella tuotetut korona- viestintämateriaalit Kumppanuus- alustan Monikielisen ja moni- kanavaisen koronaviestinnän työtilasta. Työtilasta löydät myös kaikki THL:n monikieliset materiaalit.

Rekisteröidy alustalle:

<https://kumppanuusalusta.kotoutuminen.fi/rekisteroidy> ja hae työtilan jäsenyyttä.

**Kutsumme kaikkia toimijoita
lisämään työtilaan omia monikielisiä
koronamateriaaleja!**

{ Kumppanuusalusta
Partnerskapsplattform
Partnership platform

Punainen Risti

thl

Koulutus: Tarttuvat taudit ja terveyshaittojen ehkäisy laajassa maahantulossa

Tiistaina 7.6. klo 15:00-17:00, Teamsin välityksellä.

Tarttuvat taudit ja terveyshaittojen ehkäisy laajassa maahantulossa - webinaarissa käsitellään mm. hengitysilman välityksellä tarttuvia tauteja (tuberkuloosi, polio), veriteitse tarttuvia tauteja, yleisempiä ulko- ja sisäloisia ja eläimistä tarttuvia tauteja. Koulutuksessa kerrotaan myös suomalaisesta rokotusohjelmasta ja siitä, millainen rokotussuoja kannattaa olla maahan saapuvien kanssa työskentelevillä ja kotimajoittajilla.

Kaikki kumppaniemme työntekijät ja vapaaehtoiset ovat tervetulleita kuuntelemaan.

Webinaari on ilmainen mutta vaatii ennakoilmoittautumisen:

<https://forms.gle/BrZa92Azv3JUuXvb7>

Ilmoittautuminen on auki su 5.6. asti.

Koulutuskieli on suomi.

Koulutuksen vetää Suomen Punaisen Ristin terveyden edistämisen suunnittelija Eija Ohvanainen.

Webinaarin järjestää SPR:n Järjestöjen monikielisen ja monikanavaisen koronaviestinnän koordinaatiohanke.

Tulossa syksyllä - laita kalenteriin!

13.9. klo 15-17, Teams
Digitaalinen saavutettavuus
Ilmoittautuminen elokuun uutiskirjeessä.

5.10. klo 9:30-15:30 Helsingissä
Paasitornissa ja Webcast
Hankeseminaari: Mitä olemme oppineet koronasta?
Ilmoittautuminen elokuun uutiskirjeessä.

Webinaari: Punainen Risti Suomeen saapuvien tukena - tule mukaan vapaaehtoiseksi!

10
TULOSSA

Tiistaina 14.6. klo 17:30-19:00, Teamsin välityksellä.

Suomen Punaisen Ristin piirien ja keskustoimiston yhteistyönä järjestetään kotoutumisen tuen webinaari, johon ovat tervetulleita SPR:n vapaaehtoiset ja vapaaehtois-toiminnasta kiinnostuneet sekä työntekijät kaikilta toimialoilta.

Vapaaehtoisten Oma-alustassa tapahtuma löytyy täältä:
<https://oma.punainenristi.fi/event/15442>

Ilmoittautumiset Omassa 13.6. mennessä.

Webinaari järjestetään uudelleen syyskauden alussa 7.9. klo 17:30-19. Tästä tulee mainos ja lisätietoa lähempänä, mutta voi merkitä jo kalentereihin!

**Webinaari:
Punainen Risti
Suomeen saapuvien
tukena**

Miten tuemme esimerkiksi Ukrainasta paenneita tai kuntaan saapuvia kiintiöpakolaisia kotoutumisessa? Mitä vapaaehtoiset voivat tehdä?

Tule kuulemaan hyväksi havaituista malleista ja hakemaan ideoita toimintaan!

14.6.22
klo 17:30 - 19
verkossa

Koronan tilannekatsaus Suomessa

Toukokuu 2022

Koronan tapausmäärissä jatkuu selkeä lasku. Lasku näkyy kaikissa ikäryhmissä ja kaikkialla maan alueilla.

EU/ETA tilanne – lähes kaikilla alueilla laskua sekä tartuntamäärissä että kuolleisuudessa. Muualla maailmalla tilanne vaihtelee. Rokotekattavuus Afrikan mantereella on edelleen hyvin heikko.

Suomessa 18 vuotta täyttäneistä yli 87% on saanut vähintään kaksi korona-rokoteannosta ja yli 64% kolme rokoteannosta. 60 vuotta täyttäneistä yli 86% on saanut kolme rokoteannosta, ja 80 vuotta täyttäneistä 58% on saanut neljännen rokoteannoksen. Yli 80 vuotiaiden 4. rokotteiden kattavuus on kasvanut kuukaudessa 40 prosentista 58 prosenttiin.

Myös sairaanhoidon kuormitus on laskussa. Vakavan sairastumisen riski on matala rokotukset ottaneilla. **Kuitenkin on huomioitava, että väestössä on todennäköisesti suurta potentiaalia tartunnan saamiselle ja ensi syksynä ja talvena uusi tartuntojen aalto on todennäköinen.**

Sairaalahoidossa olevien koronapotilaiden määrä laskee. 17.5. sairaal-

loissa oli 587 potilasta. Kaikista sairaalapotilasryhmistä noin puolet on hoidossa ensisijaisesti koronatautiin. 2.-15.5. menehtyneitä kirjattiin 310.

Tehohoidon tarpeen väheneminen on myös jatkunut. Viikoilla 18-19 uusia koronapositiivisia potilaita tuli tehohoitoon yhteensä 47, kun edellisellä 2 vk jaksolla heitä oli 38. Aiempaa useammalla korona ei ole kuitenkaan tehohoidon pääasiallinen syy. **Varsinaisten koronatehopotilaiden keski-ikä on noussut, toimintakyky on heikompi ja sairaalakuolleisuus korkeampi kuin aikaisemmissa aalloissa.**

Nykyinen omikron-aalto on rauhoittumassa mutta riskiryhmien suojaamiseen on kiinnitettävä yhä erityistä huomiota. Arvioitu tehollinen tartuttavuusluku on nyt 0,70-0,85 ja se kuvaa epidemian laskutrendiä.

Tartunta voi johtaa vakavaan koronasairauteen riskiryhmissä (rokottamattomuus, perussairaudet, korkea ikä). **Hyvän turvan vakavaa tautia vastaan antaa vain täysi ja suositusten mukaisesti tehostettu rokotussuoja.**

Suurten ikäluokkien ikääntyessä, kuolemia on jonkin aikaa lukumääräisesti aina aikaisempaa vuotta enemmän.

Lähde: STM ja THL

Ikääntyneissä on paljon hyvin hauraita ihmisiä, sillä mm. influenssan aiheuttamalta talviselta ylikuolleisuudelta on välttytty kahtena talvena. Ikääntyneillä on ollut paljon koronatautitartuntoja 2022 aikana ja kuolemia on ollut erityisesti yli 80-vuotiaiden ja hoivakodeissa asuvien parissa laajoista hygieni- ja varotoimista huolimatta.

Katso STM:n ja THL:n uusimmat tilannekuvat: <https://stm.fi/korona-tilannekuvat>

Rokotukset on suunnattu erityisesti estämään kuolemia. Rokotusten teho on kuitenkin rajallinen etenkin hyvin iäkkäillä, sekä jos puolustuskyky on heikentynyt sairauden tai lääkityksen vuoksi.

Kaikkien, joilta edelleen puuttuu rokotussarjasta annoksia tulisi täydentää rokotussuojaansa mahdollisimman pian. Neljänsiä

koronarokoteannoksia suositellaan 12 vuotta täyttäneille voimakkaasti immuunipuutteisille sekä 80 vuotta täyttäneille ja kaikille hoivakodeissa asuville iäkkäille. Lisäksi neljänsiä annoksia suositellaan niille iäkkäille, jotka ovat järjestetyn kotihoidon tai omaishoidon piirissä sekä muillekin iäkkäille, joiden terveys ja toimintakyky ovat vastaavasti heikentyneet.

Koronavilkku poistuu käytöstä 1.6.2022.

Selvitysryhmältä ehdotuksia seuraavaan mahdolliseen epidemia- aaltoon varautumisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä on selvittänyt sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän varautumista mahdolliseen seuraavaan koronaepidemia-aaltoon. Työryhmä luovutti loppuraporttinsa ministeriölle 17.5.

Loppuraportissaan ryhmä tekee 54 erilaista toimenpide-ehdotusta. Toimenpide-ehdotukset ovat kooste niistä keskeisistä asioista, joita parantamalla ja edistämällä Suomi on selvitysryhmän mielestä aiempaa valmiimpi kohtaamaan mahdollisen seuraavan koronaepidemia-aallon ensi syksynä tai myöhemmin.

Ehdotukset on ryhmitelty kymmeneen pääkohtaan. Näitä ovat tilannekuva, viranomaisyhteistyö, valmius-suunnittelu ja varautuminen, palvelujärjestelmä, henkilöstön riittävyys, jäljitys ja testaus, rokottaminen, tehohoito, materiaallinen valmius sekä lainsäädännön kehittäminen.

Selvitysryhmä on kuullut työnsä aikana käytännön toimijoita sekä käynyt läpi aiempia selvityksiä ja tutkimuksia. Selvitysryhmän puheenjohtajana toimi sairaalaneuvos Rauno Ihalainen.

Lue kaikki ehdotukset:
<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008822682.html>

Lataa koko selvitys:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164105>

Lähde: Valtioneuvosto

Euroopassa leviää uusi tauti. Mitä apinarokosta pitäisi tietää?

Apinarokko on apinarokkoviruksen aiheuttama infektio tauti.

Apinarokko-virus kuuluu Orthopox-virusten sukuun. Samaan sukuun kuuluvat muun muassa lehmä-rokkovirus, ontelo-syylävirus, sekä isorokkoa aiheuttava isorokkovirus. Isorokkovirus on hävitetty maailmasta eikä tauti enää kierrä ihmiskunnassa.

Apinarokko ei tartu herkästi ihmisestä toiseen.

Apinarokkoa esiintyy Keski- ja Länsi-Afrikan trooppisilla sademetsäalueilla. Viruksesta tunnetaan kaksi eri sukuhaaraa. Näistä Keski-Afrikassa, Kongon altaan alueella esiintyvä virus aiheuttaa vakavampaa tautia kuin Länsi-Afrikassa esiintyvä apinarokko-virus.

Afrikassa tautia esiintyy aika ajoin. Apinarokko tunnistettiin vuonna 1970, jonka jälkeen tautia on raportoitu yhdentoista Afrikan valtion alueella. Vuonna 2017 Nigeriassa alkaneessa epidemiassa oli yli 500 epäiltyä ja yli 200 varmistettua apinarokkotapausta.

Apinarokko on levinnyt Afrikan ulkopuolelle eläinten ja matkailun välityksellä. Se on aiheuttanut myös yksittäisen epidemian Yhdysvalloissa vuonna 2003, jolloin 81 ihmistä sai tartunnan alun perin Afrikasta tuotujen villieläinten välityksellä. Ihmisten välisiä tartuntoja tuolloin ei todettu.

Toukokuussa 2022 Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa on todettu useita apinarokkotapauksia. Tartunnat on todettu henkilöillä, jotka eivät ole matkustaneet alueilla, missä apinarokkoa tavallisesti esiintyy. Myös Suomessa on todettu ainakin yksi tapaus.

Apinarokko on zoonoosi, eli ensisijaisesti eläimistä ihmisiin tarttuva tauti.

Virus tarttuu ihmiseen tyypillisesti Afrikan mantereen villieläimistä, erityisesti jyräjyistä. Tartunnan voi saada suorassa kontaktissa infektoituneeseen eläimeen veren, rakkuloiden tai muiden eritteiden välityksellä.

Apinarokko voi tarttua myös ihmisestä toiseen. Tartunnan voi saada erityisesti suorassa kontaktissa sairastuneen ihmisen ihomuutoksiin ja pisaroiden välityksellä pitkään kestävässä kasvokkaisessa lähikontaktissa.

Tartunta on mahdollinen myös esimerkiksi vuodevaatteiden ja ruumiineritteiden välityksellä. **Pääsääntöisesti apinarokko tarttuu ihmisten välillä huonosti.**

Riski taudin leviämiseen laajemmin väestössä on ECDC:n arvion mukaan pieni. **Apinarokko ei tyypillisesti tartu lyhyissä arkielämän kohtaamisissa.**

Vuonna 2022 todetut matkailuun liittymättömät tartunnat on lähes kaikki saatu seksin välityksellä. Tartuntoja on todettu etenkin miehillä, joilla on seksiä miesten kanssa. On todennäköistä, että riski tartuntoihin kasvaa, jos seksikumppaneita on runsaasti.

Mitkä ovat apinarokon oireet?

Apinarokon itämisaika on noin 6–13 vuorokautta, mutta aika voi vaihdella 5 ja 21 vuorokauden välillä.

Apinarokon ensioireita voivat olla

- kuume
- päänsärky
- turvonneet imusolmukkeet
- selkäkipu
- lihaskivut
- väsymys.

Apinarokon oireet muistuttavat isorokon oireita, mutta apinarokko aiheuttaa lievemmän taudin eikä tartu yhtä herkästi kuin isorokko. **Iho-oireita alkaa esiintyä yleensä 1–3 päivää kuumeen alkamisen jälkeen.** Rakkulamaista ihottumaa muodostuu erityisesti kasvoihin sekä käsien ja jalkojen alueelle. Kun tauti etenee, rakkulat kasvavat ja muuttuvat märkiviksi. Lopulta ne kuivuvat. Myös suun limakalvoille ja genitaalialueille voi muodostua rakkuloita.

Oireet kestävät tyypillisesti 2–4 viikkoa. Yleensä tauti paranee itsestään.

Apinarokko voi aiheuttaa myös vakavan taudin. Vakavat taudinkuvat ovat mahdollisia erityisesti niillä, joiden puolustuskyky on muun sairauden tai

lääketieteellisen hoidon vuoksi heikentynyt. Afrikan apinarokko-epidemiaoissa vakavampia tautimuotoja on todettu erityisesti lapsilla ja raskaana olevilla.

Vuonna 2022 todetut matkailuun liittymättömät tautitapaukset ovat tähän mennessä edustaneet lievempää Länsi-Afrikan muotoa. Tartuntatavan vuoksi tapauksia ollut lähes pelkästään aikuisilla.

Milloin on syytä epäillä apinarokkoa?

Apinarokkoa on syytä epäillä, jos henkilöllä on ollut yleistynyttä tai paikallista punoittavaa, näppyläistä tai rakkulaista ihottumaa. Ihottuma laajenee tyypillisesti rengasmaisesti ja samanaikaisesti voi esiintyä

- imusolmukkeiden suurenemista ja/tai
- kuumetta ja/tai
- päänsärkyä ja/tai
- väsymystä.

Riski tartunnalle voi olla suurempi, jos

- henkilöllä on edeltävän kolmen viikon aikana ollut kontakti apinarokkoa sairastavaan ihmiseen **tai**
- henkilö on matkustanut alueella, jolla apinarokkoa esiintyy **tai**
- henkilöllä on ollut lukuisia seksikumppaneita.

Miten apinarokkoinfektio todetaan?

Apinarokon perimä voidaan laboratoriossa osoittaa ihomuutoksista otettavalla geenimonistus- eli PCR-menetelmällä. Tällä hetkellä apinarokon diagnostiikkaa tehdään Suomessa HUSLABissa.

Laboratoriotutkimuksiin mennään lääkärin läheteellä.

Miten apinarokkoinfektiota hoidetaan?

Hoito on oireenmukaista, ja tauti paranee tavallisesti itsestään muutamassa viikossa. Uusia viruslääkkeitä voidaan harkiten käyttää vakavien apinarokkotapausten hoidossa.

Lääkkeiden saatavuus on rajallinen ja EU-maat selvittävät parhaillaan niiden hankintaa yhdessä Euroopan komission kanssa.

Miten apinarokkoa ehkäistään?

Hyvä käsihygienia ja yskimishygienia vähentävät tartuntariskiä. Apinarokko on nyt tarttunut ihmisestä toiseen väestössä, jolla on useita seksikontakteja.

Ennen kuin hakeutuu terveydenhuoltoon apinarokkoepäilyn vuoksi, on tärkeää ilmoittaa puhelimitse, että epäilee tartuntaa. Näin voidaan välttää suojaamattomat kontaktit henkilökunnan ja potilaan välillä, ja potilaalle voidaan järjestää soveltuva tila tutkimusten ajaksi esimerkiksi päivystyksessä.

Apinarokon rakkulat iholla. Kuva: Mediawiki

Lue lisää apinarokosta:

- [Perustietoa apinarokosta, THL](#)
- [WHO: Vielä ei ole huolta, että apinarokko olisi kehittymässä pandemiaksi, HS](#)
- [Asiantuntijat vetoavat: Hallitusten ja WHO:n ei tulisi toistaa apinarokon kanssa virheitä, jotka auttoivat koronavirusta leviämään pandemiaksi, HS](#)
- [Apinarokko ei ole seksitauti eikä heterous suojaa tartunnalta, sanovat asiantuntijat – "On sattumaa, että se on levinnyt miesten bileissä", HS](#)
- [Suomen ensimmäinen apinarokkotapaus vahvistettu, HS](#)
- [Uutta tietoa apinarokosta: riski levitä lemmikkeihin, IL](#)
- [WHO: Apinarokkoa todennäköisesti raportoitua enemmän, Lääkärilehti](#)
- [Apinarokko on vanha tauti, joka leviää nyt oudosti, Lääkärilehti](#)

- Suomi varautuu jo seuraavaan korona-aaltoon, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008821892.html>
- Miksi korona-aika on jäänyt meille päälle?, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008790165.html>
- Koronakuolemat levittävät kauhua vanhusten parissa, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008808324.html>
- Tehohoidossa aiempaa enemmän immuunivajeisia koronapotilaita, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008809519.html>
- Huippujulkaisu The Lancet julkaisi tietoa Suomen hurjasta ylikuolleisuudesta koronavuosina, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008803767.html>
- Helsinki aloittaa neljännet koronarokotukset erityisryhmille, HS: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008805576.html>
- Pfizerin mukaan sen koronarokote sopii myös alle 5-vuotiaille, HS: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008837394.html>
- Pääkaupunkiseutu hyötyi hybridi-immuniteetista, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008847904.html>
- Koronavirus liitetty kakkostyypin diabetekseen Yhdysvalloissa – ykköstyypin puolestaan näyttää lisääntyneen lapsissa Euroopassakin, HS: <https://www.hs.fi/tiede/art-2000008790507.html>
- STM:n asettama työryhmä selvitti palvelujärjestelmän selviytymistä pandemiassa, Yle: <https://yle.fi/uutiset/3-12448825>
- Amnesty: Koronatoimien varjolla tehtiin vakavia ihmisoikeusloukkauksia, HS: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008853312.html>
- Koronakoirat tunnistavat viruksen 92 prosentin varmuudella – erottavat jopa variantit toisistaan, Yle: <https://yle.fi/uutiset/3-12400746>
- Turussa todettiin Suomen ensimmäinen uuden omikronmuunnoksen aiheuttama tartunta, HS: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008827506.html>
- Voiko koronapandemia olla lasten poikkeuksellisten maksasairauksien taustalla?, HS: <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000008813732.html>
- Koronatilanne voi kääntyä kesän jälkeen pahemmaksi, Yle: <https://yle.fi/uutiset/3-12465241>

UUTISKIRJE

Järjestöjen monikielisen ja monikanavaisen koronaviestinnän koordinaatiohankkeen uutiskirje

Kuva: Kirsi Äyräs, Varsinais-Suomen Viro-keskus

Seuraavat uutiskirjeet

Uutiskirjeen tavoitteena on koota yhteen tietoa ajankohtaisesta pandemiatilanteesta, viranomaisten tiedotuksista sekä järjestöjen ja Suomen Punaisen Ristin piirien monikielisestä koronaviestinnästä.

Haluatko esitellä järjestösi tai piirisi monikielistä toimintaa ja koronaan liittyviä materiaaleja? Voit tarjota uutiskirjeeseen aineistoa, juttuvinkkejä tai kirjoittaa jutun itse.

Uutiskirjeen vuoden 2022 aineiston seuraavat eräpäivät ovat: 15.6., 25.8., 22.9., 25.10, 24.11. ja 12.12. Uutiskirje ei ilmesty heinäkuussa.

Viesti ilmestyy joka kuukauden viimeisenä arkipäivänä.

Uutiskirje lähetetään kaikille yhteistyökumppaneillemme.

Haluatko liittyä uutiskirjeen postituslistalle? [Täytä tilauslomake täällä.](#)

Järjestöjen monikielisen ja monikanavaisen koronaviestinnän koordinaatiohanke

Suomen Punainen Risti

Hankekoordinaattori Marian Ismail

marian.ismail@redcross.fi

040 5738778

Viestinnän asiantuntija Erika-Evely Ee Eisen

erika-evely.eisen@redcross.fi

040 5789197

punainenristi.fi/monikielinen-koronaviestinta